

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k,
" pol leta 4 " — " "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k
" pol leta 5 " — " "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno tistopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Adresa kranjskega deželnege zbor

po osnovi g. poslanca Svetca se glasi:

Vaše ces. in kralj. apost. Veličanstvo!

Z najponižnejšim spoštovanjem se bliža najzvestejše udani dastop vojvodstva kranjskega Najvišemu prestolu Vašega ces. in kralj. apost. Veličanstva, da izreče najspoštlivejšo zahvalo za najvišje sporočilo, s katerim se je Vaše ces. in kralj. ap. Veličanstvo blagovolilo obrniti do najzvestejše udanega deželnege zbor.

V pričo pomenitih dogodob, katerih pozorišče je Evropa, šteje si najzvestejše udani deželni zastop za svojo sveto dolžnost, poslušati klic Vašega ces. in kralj. apost. Veličanstva, da bi sodeloval pri oskrbovanji tistih najvišjih zadev, katerih skupnost je sloveča zgodovina posvetila, in od katerih enotnega obravnavanja je države moč in veljava odvisna.

Z največjo zadovoljnostjo se je povsod sprejel sklep Vašega Veličanstva vlade, držati se najnatančneje neutralitete, dokler lastne koristi niso v nevarnosti, temveč, ker je zavolj tega, da še notranjska vprašanja niso rešena, in da manjka vsestransko pripoznane podloge in oblike javnega prava, državi zunanjega miru silno potreba.

Že v svoji preponižni adresi 28. februarja 1867 je najzvestejše udani deželni zbor izrekel svoje prepričanje, da samo prostovoljna pogodba z vsemi kraljevinami cesarstva daje stanovitno in trdno poroštvo državne edinosti in moči, in njenega resnično ustavnega razvitka.

Dogodbe, ki so od tistih mal nastopile, dokazujejo, kako utrjeno in resnično je ono prepričanje bilo.

Poskušnje z ustavo, ktera nima pravoveljavne podloge, ktere večina narodov ni pripoznala, in jim je proti volji vsiljena bila, osnovati novo, brezimeno, tako imenovano cislajtansko državo, so edinstvo skupne države oškodovale, pogoje njenega bitja bolj in bolj izpodkopavale, svojepravnost kraljevin, dežel in narodov umanjševale, in se je razen tega po skušnjah izkazalo, da se one s svobodoljubnimi napravami ne nakladajo, in da se zvršiti ne dajo.

Zatorej je neobhodno potreba, po eni strani utrditi tiste naprave, ki jih zahteva državna edinost; po drugi strani avtonomijo kraljevin in dežel razširiti. Ohraniti in utrditi delegacije, in va-nje neposredno iz deželnih zborov kraljevin in dežel voliti, to so sredstva, da se doseže prvi namen.

Pogodba med vladarjem in deželnimi zbori, ko pravnimi zastopniki kraljevin in dežel o tem, kako naj bi se preuredilo javno pravo, po tistem načinu, kakor se je sklepavala pragmatiška sankcija cesarja Karla VI. 6. decembra ter po najvišji diplomu Vašega Veličanstva 20. oktobra 1860 in po objubi, storjeni v najvišem patentu od 20. septembra 1865 — ona prinese tisti notranji mir, ki je državi bitni pogoj moči na zunaj, in ki zadovolji vse njene narode.

Vašega ces. in kralj. apost. Veličanstva vladi bode pri tem tudi mogoče, sredstva in pota najti, da bi zadostila slovenskega naroda več ko pred 25 leti izrečeni, in potem vedno glasneje in glasneje ponavljani živi želji po združenju vseh pokrajin, koder prebiva, v eno administrativno, in kolikor mogoče državno pravno celoto.

Združen bo slovenski narod ne samo svoje pra-

vice in koristi lahko varoval, ampak se tudi za skupne državne namene s tisto trdnostjo potezal, ki mu jo bo združena moč dajala.

Slovenci bodo živ, samosvesten, trden jez proti Vašega c. in kralj. ap. Veličanstva in cesarstva sovražnikom, naj si pridejo od severa ali juga.

Ko je s tem najzvestejše udani deželni zbor kranjski povedal svojo misel in svoje prepričanje o državopravnih razmerah sploh, naj mu Vaše ces. in kralj. ap. blagovoli najmilostliveje dovoliti, da razodene zdaj nekaj pritožeb in želj, ki zadevajo samo kranjsko deželo in nje prebivalce.

V tem oziru ni mogoče skrivati, da je katoliško čut mnogostransko žaleči duh, ki je zadnja leta vladal v postavodajalstvu in v zvršilu, prebivalstvo te dežele vznemirjal, in z veliko skrbjo za prihodnost napolnoval.

Najzvestejše udani deželni zbor si nadalje ne more kaj, da nebi pred najvišjim prestolom izustil svoje tožbe in žalosti, da se narodna ravnopravnost, tolikokrat slovesno obljubljena in celó po državnih osnovnih postavah zagotovljena, gledé na slovenski narod še zmirom ni uresničila. Ne v javnih uradih, ne v šolah se ne zadostuje pravičnim zahtevam slovenskega ljudstva in Vašega ces. in kralj. ap. Veličanstva vlada ni ne postav, ki jih je sklenil najzvestejše udani deželni zbor za uresničenje narodne ravnopravnosti, priporočila za najvišjo potrditev, ne iz svoje inicijative, da bi se dosegel isti namen, zadostno poskrbela.

Ravno tako je brez vspeha ostalo najzvestejše udanega deželnege zbor mnogoletno prizadevanje, da bi se sedanji oktrojirani, djanskim okoliščinam neprierni, v mnogih rečeh nejasni deželni volilni red premenil, ter pravičnejše in svoboljubnejše preuredil. To ustavljanje dosedanjih vlad Vašega ces. in kralj. ap. Veličanstva, da niso hotele teh preuredob najzvestejše udanega deželnege zbor za najvišjo potrditev priporočiti, pa deželo našo tem bolj vznemirja, ker je obstoječi volilni red, ki z nejasnostjo mnogih svojih določil samovoljnosti vrata odpira, in s krivo razdelitvijo volilne pravice nekim volilnim skupinam prednosti daje, vedna nevarnost, da se deželni zastop napak sestavi, in ker so se ga prejšnje vlade, kakor skušnja uči, res za ta namen posluževale, da bi umetni volitveni vspeh dosegle.

Najzvestejše udani deželni zbor lahko s trdno zavestjo izreče, da je zahteva, naj se uresniči narodna ravnopravnost in popravi deželni volilni red, med najsilnejšimi, ki jih ima dežela, in da zlasti zato, ker se ona spoznala ni, je nezaupanje do vlade bolj in bolj rastlo, in mir v deželi se umikal.

Vaše ces. in kralj. ap. Veličanstvo je blagovolilo najzvestejše udani deželni zbor najmilostliveje poklicati, naj brez odloga voli v državni zbor. Najzvestejše udani deželni zbor bi po svojem prepričanju in po britkih skušnjah zastran državnega zbor, ki so prisilile naše poslance, da so iz njega izstopili, in Vaše ces. in kralj. ap. Veličanstvo, da ga je razpustilo, moral volitev, ker se okoliščine med tem niso premenile, odreči.

Ali najzvestejše udani deželni zbor razloge, ki so Vaše ces. in kralj. ap. Veličanstvo z ozirom na preteče zunajne nevarnosti nagnile, zbrati državne zastopnike okoli sebe, popolnoma pripoznava in navdan tistega domoljubja, ki ga je dežela naša v nevarnih časih vselej izkazovala, rad pripomore po svoji moči, da bo Avstrija za vse primerljaje pripravljena in oborožena.

Za ta namen pošilja najzvestejše udani deželni zbor svoje poslance v državni zbor, po Vašem ces. in kralj. Veličanstvu na 5. dan septembra t. l. sklicani, ali samo za to, da volijo v delegacije in da se udeležijo posvetovanja, ki ga zahtevajo vsled vojnih dogodob denarne zadeve, in z izrčnim zavarovanjem, da to poslanje ne sme prejudic biti za prihodnje primerljaje.

Naj se potem Vašega ces. in kralj. Veličanstva vladi skoraj posreči, da po poti pogodbe, ki je odino prava podloga za stanovitne naprave, naredi živo zažejeni notranji mir, in da tako v državi, vsled tega utrjeni in in močni, pripravi za vse njene narode enako prijetno stanovališče svobode in blagostanja.

Od najzvestejše udanega deželnege zbor Kranjskega.

V Ljubljani avgusta 1870.

Interpelacija

dr. Lavriča in tovarišev v goriškem dežel. zboru.

Mnogoteri govori govorniki v državnem zboru, interpelacije stavl ene v deželnih zborih, v katerih sedijo slovenski poslanci, tudi sklepi teh zborov in raznih političnih družeb, konečno soglasni sklepi pri ljudskih shodih, v katerih se je Slovencev vseh stanov že nad 100.000 zbralo, dokazujejo do čistega, kako živo hrepeni naš slovenski narod po tem, da se vendar enkrat vpelje slovenski jezik v uradnije Slovincem predpostavljene, in da se začnejo po vseh šolah nižih in viših predavati vsi predmeti v materinem slovenskem jeziku. In gotovo pravične so te želje ter po vsem opravičene so te tirjatve, ti sklepi, kajti če pogledamo po vsem svetu, ne vidimo nobenega naroda duševno napredovati, če so njegovemu jeziku zaprte uradnije in učilnice. V učilnicah, zlasti v vseučiliščih se nabere vse, kar so vzvišeni duhovi izmislili in znašli, in potem prehaja to po raznih potih gotovo tudi po uradnijah v javno življenje. Tako postane narod omikan in koristen član človeštva. Narodne take zavode zahteva tudi prava svoboda, čast in dostojanstvo naroda. Če pa gospodari nenaroden jezik v uradnijah in šolah, sužen je tak narod tujemu jeziku, on ostane reven, in je zaničevan od vseh.

Pa vse te interpelacije, ti sklepi, te tirjatve, vse dokazovanje, in celo dotične postave niso do zdaj pomagale skoro nič ali prav malo nam Slovincem.

Med c. k. uradnijami vsake vrste po slovenskih deželah in tudi na Goriškem še ene ni slovenske, vse nam kažejo tuj obraz, one so ali nemške ali italijanske. Taki so napis, zapisniki in dekreti, take so sodbe, odločbe sploh in vabila. Postave zahtevajo sicer drugače, toda skoro mrtve so postave v rokah tistih, kateri bi jih morali v prvi vrsti izpolnovati. Dokaz temu so vsi arhivi naših uradnij. Veliko je uradnikov pri nas, ki slovenskega jezika ne znajo, in se ga niso hoteli naučiti, čeravno so 10—15 let tu, in vendar so celo preiskavni sodniki, kateri imajo vsak dan s slovenskimi strankami opraviti. Žalosten dokaz je to, da nas ne spoštujejo oni, kateri imajo opravljati naša javna opravila.

Ne rečemo, da so vsi naši uradniki nasprotni našemu razvitku in da ne zna nobeden slovensko sestavljati. Nekteri delajo, kar jim le mogoče posebno v političnih uradih, pa le malo jim je mogoče; ne zato, ker pomočkov ni, saj jih je vsake vrste, nego zato ker se bojé viših inštant, posebno nadsodnij. Javna skrivnost je, da največ zatirajo slovenščino više sodnije in viši

uradi sploh, katerim je vsak slovenski spis nesramen urinjenec. Preveč žalosti in sramote, da mora ves narod trpeti zaradi nekaj starih gospodov, ki so večidel ne Slovenci, ali če so Slovenci, se nočejo več učiti literarnega jezika našega, a zagrizneno zatirajo niže narodne zmožne uradnike.

Prav tako, če ne še slabše se nam godi v šolah.

Dober uspeh v poduku v vseh učilnicah tirja, da učitelj temeljito zna materini jezik učenec svojih, in da posebno v višjih šolah si zaupajo učitelji in učenci, in se tako podpirajo pri težki nalogi. To zaupanje, ta zdatna podpora, kako ste pa mogoči, če učitelji so tuji, in ne razumejo učencev v njih materinem jeziku? Na Slovenskem, posebno na Goriškem imamo takih profesorjev dovolj, zato ni te vzajemnosti v naših šolah. One so v kakem oziru prave mučilnice naši mladini, ker mora na podlagi slabo znane nemščine učiti se latinščine in grščine in vseh znanstev. Kdor ni sam skušal, ne ve, kako težavno je vsako napredovanje pri razmerah, vsled katerih je tuj jezik podučni jezik, materini pa in še le v sedanjih časih obligaten predmet. To je pedagoška blaznost, ki se ne nahaja nikjer po daljnem svetu. In vendar ne neha nesrečna ta sistema vsem prošnjam kljubu, in ne neha čeravno še izgovora ni. Kakor uradnikov po uradih, veliko je tudi po višjih šolah domačih profesorjev, in blizo 30 je Slovencev na Hrvatskem, kateri vsi bi lahko in hipoma začeli predavati po slovensko vse predmete, ko bi prvimi vlada to pripustila, in drugi ko bi jih domu poklicala.

Drugim narodom so šole najdraži biser, ki ga ne dajo iz rok; naše šole pa niso naše, naša mladina se v njih najmanj nauči narodnega jezika, nego se v njih potujčuje. Tako ravnanje v naših javnih zavodih mora žaliti naš narod, in zares je razžaljen do dna srca po vsi pravici, več ker mora toliko plačevati za take napaknosti. Pri vsem tem pa tirja vlada od v interesih poškodovanega in v časti razžaljenega naroda ob času nevarnosti navdušenosti in žrtev vsake vrste, reči, ki se ne dajo prisiliti, in to tirja, predno se je z vedno zvestim pa razžaljenim narodom spravila.

Gledé na to, in ker se je v tem deželnem zboru o tem dvakrat že interpelovalo, vsakokrat brez uspeha, čast je podpisanim poslancem v imenu naroda tirjati za narod pravico, in v ta namen vprašati po gospodu drž. glavarji visoko vlado:

I. Ali hoče ukazati, da se ima v uradih za Slovence postavljenih precej začeti slovensko pisati in malo po malo tako napredovati, da bode po preteku enega leta vse uradovanje slovensko?

II. Ali hoče vse pripraviti da se precej začnejo za Slovence vsi predmeti v srednjih šolah v Gorici po slovensko predavati?

III. Ali hoče visoka vlada ustanoviti slovensko vseučilišče v Ljubljani?

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(30. avgusta). [Izv. dop.] Najvažnejša seja deželnega zbora kranjskega, odkar zboruje, bila je denes. Govorilo se je o adresi, o našem programu, ki obsega vse naše zahteve, vse naše dosedanje težnje. Od nemčurske strani govoril je le dr. Kaltenecker, od naše strani dr. Zarnik (skoro 2 uri), dr. Costa, Razlag, Bleiweis. Seja je trajala od 10. ure dopoldne do 4. popoldne. — Naši govorniki so se izvrstno skazali. Ker nemčurji niso videli rešitve, niso hoteli voliti, in grof Margheri, kterega je narodna večina izmed velikoposestnikov volila, ni prevzel volitve. Sicer so voljeni: Horak, Murnik, Kosta, Svetec in Barbo. Deželni zbor je sklenen. Obširni popis za prihodnji list. Galerije so bile nagnete, večkrat po predsedniku k miru opominjane.

(Peticija zaradi Janjčanov in Velčanov) se glasi po osnovi dr. Zarnika: Lanskega leta 23. maja je društvo pod imenom „Laibacher Turnverein“ napravilo izlet na Janjče in v Velče v okolici ljubljanski. Društvo je bilo od tamošnjih prebivalcev napadeno in

v beg zapodeno, ktere dogodbe preponižni zastop kranjske dežele jako obžaluje.

Nagibi, kateri so prebivalce omenjenih krajev na ta vsega obžalovanja vredni napad napotili, izvirali so iz mišljenja, da jim preti od stranke, ktere izraz je ravno ljubljansko turnarsko društvo, velika nevarnost za njihove slovenske narodnosti in katoliško vero; bili so torej nagibi izključivo politične narave in vsa praska je bila pred vsem politična, kakoršne se pri živahnem gibanju političnih strank v vsakdanjem življenju vseh ustavnih držav dogajajo. Ker še preponižni podložniki Vašega Veličanstva ne uživajo dobrote novega v duhu ustave in svobodnega razvitka izdelanega kazenskega zakonika, primorani so bili sodniki Vašega Veličanstva politični dogodek po starem duhu časa, v kterem se še ni na javno politično življenje nobenozir jemal, storjenem in še zdaj veljavnem kazenskem zakoniku presojevati. — 16. marca l. l. je bila razsodba zaradi teh dogodbe sklenena, vsled ktere je 70 oseb obsojenih, med kterimi skorej vse na težko ječo, nekatere celó po 1 leto, 2 leti in na 3 leta in pol, kakor se vidi iz priloge pod 7. Kmalu potem je bila letos sodna obravnava zavoljo čisto sličnih dogodbe v Brnu na Moravskem.

V Bistrici v brnski okolici so bili namreč napravili nemški turnarji iz Brna izlet, kjer so bili na čisto enak način od tamošnjih slovanskih prebivalcev napadeni in v beg zapodeni. — Meseca julija tek. leta je bilo od 60, po istih paragrafih kazenskega zakonika obtoženih bistriških zatožencev samo 31 obsojenih, kterim je bila najmanjša kazn s 3 dnevi in največja s 4 tedni prostega zopora odmerjena. —

Ker niso sodniki krivi tega neenakega izvrševanja kazenske postave, nego kazenska postava sama ob sebi, obrača se preponižno zastopstvo kranjske dežele na Vaše Veličanstvo, ktero naj bi v svoji previdnosti in modrosti blagovolilo te neenakosti v izvrševanju ene in isti sedanjemu času ne več primerne, zastran političnih prestopkov premalo določne postave v različnih deželah Vašega presvitlega Veličanstva, poravnati s pomilostjenjem in odpustom kazni vsem zaradi Janjško-Velških dogodbe obsojenim. Kaznovani so bili gotovo že vsi zadosti s tem, da so bili v dolgotrajnem, večidel desetmesečnem preiskovalnem zaporu, v tem ko načrt novega kazenskega zakona najdalji preiskovalni zapor na 3 mesce omejuje.

Ako se v ozir vzame, da so obsojenci skoraj vsi priprosti, v hribih živeči, od omikanega sveta odločeni, na nizki stopinji izobraženja stoječi poljedelci, kateri niso bili v stanu tehtnost pojmov narodnosti in vere pravo presoditi;

ako se nadalje premisli, da so obsojenci skoraj večidel oženjeni in očetje mnogobrojnih družin, celó 8 otrok, spoznava najzvesteje udani dežel. zbor kranjske dežele za svojo dolžnost, obrniti se na milostljivo srce Vašega Veličanstva, da bi blagovolilo z ozirom na te preponižno razložene okoliščine in na mnogoštevilne nedolžno trpeče družine obsojenih pravico s prevzvišeno svojo milostjo nadomestiti.

Iz vsega tu navedenega drzne se zastop kranjskega dežel. zbora preponižno prošnjo staviti:

Naj bi Vaše c. k. apostolsko Veličanstvo blagovolilo vse po razsodbi od 16. marca 1870. leta zavoljo janjško-velških dogodbe obsojene najmilostljiveje pomilostiti in jim kazn odpustiti.

Deželni zbor štajerski.

Interpelacija

poslanca g. Fr. Kosarja in tovarišev v Štajerskem deželnem zboru dne 23. avg. 1870 zastran varnosti osebe in imetka.

(Konec.)

Lehko bi se mi sicer ugovarjalo, da kazenske postave sodniku zadosti prostora puščajo, da v posameznih slučajih po svojem prepričanju kazn odloči. Ali na to odgovarjam: Nižji sodnik dobro ve, da so više sodnije le preveč nagnene, še bolj mehko in usmiljeno z hudodelniki ravnati in že izrečeno kazn večidel le še zmanjševati in zljajševati; pa to vedó dobro tudi

hudodelniki, tako da se že redko kedaj prigodi, da bi se obsojeni pri viši sodnji ne pritožili, dobro vedó, da mu bode kazn, če tudi ne celó spregledana, pa vsaj gotovo polajšana. Kaj je tedaj storiti nižjemu sodniku? Da varuje svojo veljavo in da bi se mu ne očitala nevednost v postavah, stopi že pri prvi obsoji do najnižje mere kazni, da bi viši sodnik pri vsej dobri volji ne našel nič več ne zmanjševati in zljajševati.

Od tod pa prihaja, da se hudodelniki po dostani kazni z osebnim zasmehovanjem vpricho svojih tožnikov in sosedov hvalijo, kako se jim je po ječah dobro godilo; — da hudodelniki vsled počitka in dobre hrane celó telesno okrepčani s cvetečim obrazom ječe zapuščajo; — da mnogi kmetje, če se jim je tudi kaka škoda zgodila, že več tožiti nočejo, ker vedó, da je vse zastonj in da se jim je, če hudodelnika kaka mala kazn zadene, potem še le večega maščevanja od njegove strani bati; — od tod pa tudi prihaja, kakor smo ravno v dnevnikih tega poglavitnega mesta že tolikokrat brali, da se hudodelniki že tisti dan, ko so ječo zapustili, zopet k svojemu prejšnjemu nepoštenemu rokodelstvu vračajo in ravno tista hudodelstva ponavljajo, zastran kterih so bili obsojeni; — in od tod tudi prihaja, kar bi človeka v smeh sililo, ako bi od druge strani črez mero žalostno ne bilo, da se večkrat hudodelniki zlasti zimski čas, — kakor tudi po dnevnikih beremo — sami sebe zaradi manjšnih prestopkov zatožijo, da si v kazn svojega potepinstva za nekaj tednov boljše življenje preskrbijo, kakor ga pošten in priden delavec s žuli svojih rok doseči ne more.

Kdo se bo tedaj čudil, da ubogo ljudstvo, ko take in enake žalostne prikazni dan na dan gledati in britko čutiti mora, tudi od dne do dne bolj nevoljno in s sedanjim postavodajstvom nezadovoljno postaja, ka dalje bolj vse svoje zaupanje do svojih zastopnikov in do javnih gosposk zgublja, in da že celo obupati hoče, da mu bode toliko hvaljena nova doba še kedaj boljših časov prinesla.

Silno britko me je zadelo, ko sem v štatičnem pregledu slednjih volitev brati moral, da je bila v mojem, to je: Breškem volilnem okraju največa nemarnost pri prvotnih volitvah, kterih se je le 22 $\frac{7}{10}$ % vseh pooblastenih volilcev udeležilo. Dolžen sem, to prikazen visokemu zboru pojasniti, da ne bi kdo zapeljan bil, zavolj tega krivično soditi ljudstvo mojega volilnega okraja. Kje je tedaj vzrok te navidezne nemarnosti ljudstva? Očitno povem: v britkih razmerah, ktere sem ravno kar pojasnil. Naj namreč slavni zbor nikakor ne misli, kakor da bi ne bili mi, katerih dolžnost je, ljudstva podučljivo nagovarjati, da naj se posluži svojih volilnih pravic. Ali sto in stokrat smo morali iz ust prostega kmeta slišati: „Kaj hočemo voliti? Volitve in zbori nas stanejo veliko denarja. Smo že dostikrat volili, ali nič se ni zboljšalo; ampak od leta do leta le vse hujše in slabše prihaja.“

Res, da take besede kmečkega ljudstva niso nobena pohvala za njegove poslance; ali dolžnost me veže, slavnemu zboru brez ovinkov povedati, da slovensko ljudstvo zares tako govori in sodi.

Iz tega pa, slavni zbor! izvira za nas sveta dolžnost, po vsej moči si prizadevati, da ne pridemo domu s praznimi, novošegnimi nauki, ktere smo v obleko javnih postav povili, ampak da po djanskem vspehu svojega zborovanja hrepenimo, ki zamorejo britke razmere našega ubogega in hudo stiskanega ljudstva polajšati, da se tako pred svojimi volilci dostojno izpričamo, da razum in srce za njihove težave in bolečine imamo.

Vse to nagiba tedaj mene in z menoj podpisane zastopnike slovenskega ljudstva, da se vpricho slavnega zbora do visoke c. k. vlade obrnemo z naslednjo interpelacijo:

„Iz vseh slovenskih krajev naše dežele se slišijo pritožbe, kako grozovitno se množi nevarnost življenja in premoženja, zastran ktere se toži, da deloma iz tega izvira, ker so c. k. sodnije premlačne, in hudodelnike premalo kaznujejo in premehko z njimi ravnajo.“

„V tem ko podpisani te britke razmere slavnemu deželnemu zboru na znanje dajejo, vprašajo ob enem

visoko c. k. vlado, kaj misli in hoče ona storiti, da se tem in enakim pravičnim pritožbam v okom pride.“

Kosar, Adamovič, Dominkuš, Herman, Kukovec, Vošnjak.

(5. seja 27. avgusta.) Predsednik naznanja nekatere sklepe prejšnje tajne seje, tičejo se oseb in denarnih pripomoči. Dr. Vošnjak naznanja znano interpelacijo o ravnopravnosti slov. jezika, Bärnfeld naznanja interpelacijo o tem ali se bodo v kratkem že dokončale zadeve zemljiščne odveze; in Reuter zaradi vinorejske šole v Mariboru. Posl. Seidl interpeluje zaradi železniške postaje na koroškem kolodvoru in ostro graja postopanje južne železnice, ki tako slabo skrbi za potrebe prometa in občinstva. Baron Kübeck obeta, da hoče v kratkem odgovorjati, Izroči se še nekaj „liberalnih“ peticij iz „mariborske kovačnice“. V deželni odbor se volijo: grof Kottulinsky za veliko posestvo, njegov namestnik Conrad; za mesta in trge in kupč. zbornice: Plankensteiner, namestnik: dr. Portugal; za kmečke srenje: Miha Herman, namestnik: A. Karlon; iz vse zbornice: Pairhuber, dr. Fleckh in dr. Schloffer, namestniki: Tomschitz, Heilsberg, dr. Michl. Izvoljeni se vsak po svoje zahvaljujejo. Herman pravi: kakor tudi nerad zapustim svoje navadno stanje, vendar sprejemam volitev, da bom mogel svoji stranki na korist delati za ideje pravice in pravičnosti. (Bravoklici!)

(6. seja 29. avgusta.) Labodski škof prosi in dobi odpust za tekoči teden. Seidl naznanja interpelacijo, ali je vladi znana škoda, katero delajo vojaki pri svojih vajah na njivah in travnikih. Reuter želi, da bi se deželni zbor le začasno razšel in se letos še enkrat zbral. B. Kübeck naznanja, da tega vladi ne more poročati in da se bode deželni zbor končal 3. septembra; glede koroške postaje v Mariboru bode ministerstvu svetoval, naj se zadosti potrebam občinstva. Reuter vpraša deželni odbor, kaj je do zdaj storil za mariborsko vinorejsko šolo in ali more že zdaj o tem poročati. Vošnjak bere znano interpelacijo. B. Kübeck obeta, da bode odgovoril v eni prihodnjih sej. Odpravijo se nekatere srenjske zadeve potem poroča Brandstetter o novem srenjskem in volilnem redu za mesto Maribor. Srenjski red se potrdi z nekaterimi spremembami. Pri volilnem redu se vname živ govor med namestnikom, Schreinerjem in Brandstetterjem. Prva dva sta proti §. 12, ki hoče vso inteligencijo potlačiti in udušiti v tretjem volilnem redu, Brandstetter zagovarja v znani svoji maniri to zadušenje. Vendar se sklene, da se ta §. še enkrat vrne odboru v pretres in popravilo. Drugi pagrafi se potrdé. Finančni odsek poroča o zboljšanju plač učiteljev na deželnih učiliščih. Poboljšanje se dovoli, a ne sprejme se nasvet posl. Karlona, da se ima plača v isti meri zboljšati tudi verskim učiteljem. Finančni odbor poroča na dalje o proračunu zemljiščno-odveznega fonda. Po nasvetu dr. Schreinerja se seja konca o 2¼ uri popoldne. Predsednik naznanja, da se bodo bržkone v sredo volili državni poslanci.

Kranjske gimnazije pa narodna ravnopravnost, vladna pristranost pa nemškutarske namere.

La statistique est aussi la science raisonnée de faits.

(Dalje.)

Na višji gimnaziji se jih posebno veliko pogubi v petem in šestem razredu. Podučujejo se razni predmeti bolj obširno in na znanstveni podlagi. Učnega jezika, — ki je tudi nemški — velika večina še ni toliko zmožna, da bi se raznih predmetov ne učila več na pamet od besede do besede. Le malo se jih je tujega jezika že toliko privadilo, da bi razno učno tvarino popolnoma prebavili in pri izpraševanju jo z lastnimi besedami razložili. Le s tem še naj bolj pojasnimo, da je v ljubljanskem petem razredu v petnajstih letih jih odletelo po 15 %, v Novem mestu pa v pregledani 4letni dobi po 11 %. Tudi šesti razred jih v Ljubljani dosti več odpravi kakor v Novem mestu. Zadnjih 5 let jih je v VI. razredu odletelo v Ljubljani po 19 %

(v 14letni dobi po 12 %), v Novem mestu pa le po 15 %.

Sedmi razred pa je novomeški mladini še dandanašnji prava črna — čarobniška šola, kakor ga kmetje zovejo, kajti ona jih je v zadnjih treh letih odstranila po 23 %, ko jih je v taistih letih v Ljubljani le po 7 % padlo, in v pregledani 14letni dobi po 7 %.

Te številne razmere bi dobile posebno veljavo, ko bi jih primerjali z onimi drugih gimnazij in drugih n. pr. nemških dežel. Kolikor mudno bi to delo tudi bilo, jaz se bi ga ne strašil, ko bi se ne hal č. bralce „Sl. Naroda“ preveč dolgočasiti s suhoparnimi številkami. In brez teh se tu nič dokazati ne da. Zato sem posebno preštel le one dijake naše ljubljanske gimnazije, ki so od leta 1860—1869 šolsko leto z odliko (izvrstno) dovršili. Naj tudi za te odličnike tu sem postavim malo kazalo.

Ljubljanska gimnazija.

Leta	Števílo		
	vseh očit. dijakov	odličnih vseh	%
1860	641	108	17.6
1861	662	114	17.2
1862	642	98	15.2
1863	594	74	12.4
1864	638	81	12.6
1865	621	69	11
1866	609	79	11.9
1867	582	74	12.7
1868	582	98	17.7
1869	550	81	14.7

Naj tu sem postavim za nekaj let enaki pregled odličnih dijakov dveh dunajskih gimnazij. Ena je enako prenapolnjena, kakor je naša ljubljanska, (navadno pa še dosti bolj), druga pa nima tako natlačenih razredov, ker zaradi pomanjkanja prostora učence odvrtačajo na druge gimnazije. Ena teh dunajskih gimnazij je akademična, ki jo Nemci pri slednji priliki radi stavijo drugim v izgled, druga pa je pri Šotih.

Dunajska akademična gimnazija.

Leta	Števílo		
	vseh očit. dijakov	odličnih vseh	%
1864	682	78	12
1865	679	95	12.5
1866	701	91	13.7
1867	715	100	14
1868	675	115	17.0
1869	660	103	15.6

Dunajska pri Šotih.

1864	344	87	25.3
1865	346	88	25.5
1866	357	98	27.4
1867	396	106	26.7
1868	381	96	25.2
1869	361	91	25.2

Nalašč sem navedel dve dunajski gimnaziji, da mi naši učeni profesorji ne bodo imeli nič ugovarjati. Na akademični gimnaziji so do malega vsi učitelji izpitani, in zlo enako je pri Šotih. Tirjatve so na akademični gimnaziji vsaj tako velike kakor pri naši ljubljanskej; in šotska po Dunaji slovi, da se dijaki v njej najostreje držé. In glejte! v Ljubljani se je število odličnih dijakov vedno zmanjševalo, dijaki so se pa do l. 1863 neprestano množili. Od 108 odličnikov ali 17.6 % (l. 1860) je leta 1865. padlo na 69 glav ali 11 %, ko je celo na akademični gimnaziji (na Dunaji) taisto leto znašalo 12¼ % (ali 95 glav izmed 679 očitnih učencev). In zadnje šolsko leto jih je bilo pri nas 81 odličnih, t. j. 14.7 %, v akademični pa brez odličnih osmošolcev 103 ali 15.6 %, če so prav na Dunaji imeli 110, ali z uštetimi osmošolci celo 151 (vseh 660 ali celo 701) učencev več kakor v Ljubljani. Vstričnih razredov je bilo v obeh po enako, namreč po šest (le prvi razred je na Dunaji blizo imel tri oddelke!) Ko bi pri naši gimnaziji enako ravnali in odlične osmošolce (bilo jih je 9 med 46 učenci) od onih 81 odbili, tako

znašajo ljubljanski odličniki malo malo čez 14 % vseh očitnih dijakov ali 1¼ % manj kakor na akademični dunajski! Pri šotski gimnaziji, ki je dosti manj napolnjena, se je število odličnih dijakov v pregledani dobi vedno premikalo med 25—27 %, t. j. šotska učilnica je imela primerno za 10—15 odstotkov več odličnih dijakov, kakor ljubljanska. In to ni malo če pomislimo, pa je pri Šotih primeroma še enkrat toliko dijakov trdim zahtevam svojih učiteljev popolnoma zadostovalo in šolo izvrstno dovršilo.

Ker se na naši gimnaziji od dijakov vsaj več ne tirja, in jih tudi gledé na njihovo marljivost in zmožnost nikakor ne stavimo za dunajske, si to prečudno — žalostno prikazen le s tem pojasnujemo, da učna uravnava stavi naši mladini največe zapreke. Dunajski učenci se učé in podučujejo v svojem „materinem jeziku; pri nas pa je učni jezik tuji nemški. Nov dokaz, da naše šole treba popolnoma prestrukturirati na podlagi materinega jezika. Gotovo bo potem tudi to, kar Nemci imenujejo — Bildung — občna omika dosti bolj napredovala. Prevzela bo celega človeka, mu duh in srce požlahntila, ga v resnici omikala. Pri sedanji napačni — nenaravni uravnavi naših srednjih šol pa omika leta in leta dijaka le obližuje in ga vendar popolnoma ne zliže.

Jako zanimive so številne razmere, če primerjamo koliko dijakov je prišlo iz prvega razreda v osmega. Se ve da tudi te številke kažejo le števila dijakov, ki so bili v prvem razredu in čez osem let v osmem. Tu nikdo naj ne misli, da so bili vsi osmošolci pred osmimi leti tudi skupaj v prvi razredu. V raznih razredih so dobili nekoliko ponavljavcev, poleg teh pa so navadno tudi nekoliko prvih součencev zgubili. Tako so se ti v raznih letih zravnali. In le zato so sledeča pregleda jako zanimiva.

Ljubljanska gimnazija.

Leto I šolcev	Števílo dijakov konec			Leto VIII šolcev
	I raz.	VIII vseh %		
1850	62	27	43.5	1857
1851	55	35	63.6	1858
1852	76	32	42	1859
1853	76	29	38.1	1860
1854	100	36	36	1861
1855	108	43	39.7	1862
1856	107	55	51	1863
1857	129	43	33.3	1864
1858	130	41	31.5	1865
1859	127	47	37	1866
1860	138	56	40.5	1867
1861	147	40	27.2	1868
1862	118	46	39	1869
1863	120	49	40.8	1870

Novomeška gimnazija.

1850	21	7	33.3	1857
1851	15	8	60	1858
1852	13	9	69	1859
1853	21	13	61	1860
1854	15	10	66.6	1861
1855	40	8	20	1862
1856	30	16	53	1863
1857	43	17	39.5	1864
1858	43	14	32.5	1865
1859	54	13	24	1866
1860	68	19	28	1867
1861	57	18	31.6	1868
1862	39	19	48.7	1869

Pri ljubljanskej gimnaziji se kaže, da več ko je dijakov še konec leta bilo v prvem razredu, tem manj (ozirno) jih je prišlo čez osem let v osmi razred. Zlo enako se je godilo v Novem mestu. V Ljubljani so bili najbolj srečni oni, ki so l. 1851 v prvi razred vstopili. Konec prvega leta jih je bilo še 55 glav in čez 8 let so šteli še 35 glav ali 63¼ % od konocletnih prvošolcev. Najslabše se je godilo 1861letnikom; v prvem razredu so konec leta še šteli 147 glav; predlanskim pa jih je bilo v osmi šoli še 40 glav ali 27 % od prvošolcev. V Novem mestu se je najslabše godilo 1855. letnikom; od 40 glav jih pride še 8, t. j. 20% v osmi razred. Ta nenaravna razmera se gotovo nekoliko s tem razjasni, da je nekoliko novomeških 1855letnikov odšlo

na druge gimnazije — na ljubljansko, celjsko, zagrebško. Zato je dotično leto izgledna izjema v priobčeni številni lestvici.

Če vzamemo skup po tri leta, tako se za dotične dobe pokažejo tele posrednje številne razmere:

v Ljubljani:		v Novem mestu:	
od 1857—1859	po 49.7 %	pa po	57.3 %
" 1860—1862	" 37.9 "	" "	49.2 "
" 1863—1865	" 38.6 "	" "	41.6 "
" 1866—1868	" 34.9 "	" "	27.9 "
" 1869—1870	" 38.9 "	—	—

Te razmere so od triletno dobe do triletno vedno pojemale. V Novem mestu so razen zadnje dobe bile mnogo ugodnejše kakor v Ljubljani. Enako se kaže, če prvi desetletni dobi med seboj primerimo v posrednjih številih

od 1857—1866:	v Ljubljani po 41.57 %
"	Novemm. " 46.89 "
od 1857—1869:	" Ljubljani " 40.1 "
"	Novemm. " 43.9 "

Za 14letno dobo (1857—1870) znaša v Ljubljani posrednje število vseh osmošolcev 40.2 % od dotičnih prvošolcev. (Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Zagreba, 28. avg. [Izv. dop.]*) Blizo pol-drugo leto je tega, kar se je bil nenadano nekega dne princ Napoleon v Zagrebu prikazal. Ljudje so se tačas začudno spogledavali, češ kaj neki to pomeni. Nagibi pa, ki so pred poldrugim letom princa Napoleona na to sklonili bili, da se je celov naš obiskni Zagreb potrudil bil, ti nagibi se denes v očigled pada Napoleonicidov malo po malem iz svoje skrivnosti razkrivajo. Celi svet ve, kakšna politična veša je princ Plon-Plon. Zdaj se je tu prikazal, zdaj tam; denes je z rudečimi republikanci ljubeznjivo očikoval, jutri s socijalisti; poputranjem se je pa zopet s cesarističnimi načeli identificiral. Kakor sem rekel: prava veša. Propter variationem prišel je tudi v Zagreb Hrvatoma žilo šlatat. Prišel je, ne kot privaten človek kakor se reče incognito, ampak prišel je prav kakor pravcati princ Napoleon! Tudi na kolodvoru so ga baš oficijelno pričakali. Zlatarovič ga je v imenu vlade pozdravil, ter se mu kot „conseiller d'etat“ predstavil, kar je bil se ve da na pol uzurpiran naslov. Starčevićjanci so mu: vive la liberté! kričali, ter se na prav drzen način v njegovo bližino silili. Ali je pater familias te stranke Ante Starčević kakšen dogovor z njim imel, tega ne vem, verjetno vsaj je; toliko pa vendar morem reči, da se je od tistega časa pridno francoski učil, ter na javnih mestih prav ostentativno samo francoske časopise bral, vsi drugi so mu bili „wurst.“ Starčevićjanci so baje imeli veliko upanje v Napoleonide. Domišljevali so si, da bo sam Napoleon njih težnjam o stvarjanji velike Hrvaške kraljevine pot v visoko diplomacijo prokrčil, morebiti so mu od svoje strani celo to obečavali, da bodo potem princa Napoleona kot hrvaškega kralja proglasili. Starčevićjanci bi iz Hrvaške radi to naredili, kar je Poljska za severne Slovane. Denes pa, ko skor vsak telegram novo prusko zmago javlja, ko pruski Hanibal že pred Parizom stoji, ko je propast Napoleonidov gotova, danas pri nas ni nobeden vsled teh pruskih zmag tako poparjen kakor so Starčevićjanci. Klapovuho in visoglavo hodijo sem ter tje, ko da jim je, kakor pregovor pravi, pura kruh pojela. Iz vsega tega se da sklepati, da so Starčevićjanci vendar kaj s princem Napoleonom, ko je v Zagrebu bil, dogovorili bili. Sicer je tudi Magjaronom žal, da niso Prusi tepeni, kajti v Napoleonu vide zaslonbo Magjarstva in Turstva, pa vendar niso tako poparjeni kakor Starčevićjanci.

Baron Rauch bil je pred nekolimi dnevi v Pešti in na Dunaji. Kakor se je čulo in sploh govorilo, bil je zavolj tega gori, da bi bil to izposloval, ka bi se bila nagla sodba (standrecht), ki jo imamo še zmerom za prosta hudodelstva, stegnila tudi na politična hudo-

*) Ako kter Vaših dopisov ni bil v listu natismen, potem nam ni došel v roke. Vred.

delstva. Kakšen vspeli je to njegovo humanitarno in svobodomiselno prizadevanje imelo, to se še ne ve. Vidi se pa iz tega, kako žejen je Rauch državljanske krvi. Sicer bi bilo tudi prav komotno pod šibo obsadnega stanja pri predstoječih volitvah za deželni zbor celo krdelo puranov v sabornico bugsirati.

O razvojničeni vojniške krajine je zadnje čase zopet glasneje postalo. Vrhovni graničarski poveljnik general Molinari povrnil se je iz svojega potovanja po vojniške krajini, in gotovo ni imel kaj povoljnega o duhu poročati, ki danas po vsej vojniške krajini od enega konca do drugega veje. Vojniška krajina je za Magjare pravi Briareus, ki bi mu raj ko raje in prej ko preje roki in nogi zvezali.

Izv. telegram „Sl. Nar.“

Iz Gradca, 31. avg.

Kukovec interpeluje vlado, kaj je storila, ali misli storiti, proti škodi, katero Mura pri Hrastji dela. Pred volitvijo poslancov v državni zbor izrečejo vsi slovenski in konservativni poslanci, da le pogojno volijo. Kaiserfeld odgovarja brani veljavnost decemberske ustave. Izvoljeni so: dva konservativca in 11 liberalcev, a izvoljen ni noben Slovenec.

Politični razgled.

Z bojišča ne dobaja zadnje dni nič važnih poročil. Prusi molče in le po posameznih naznanilih se da sklepati kje so že pruske armade, ktere se vidno nekako počasi gibljejo proti Parizu. Važna bi bila novica, ktera iz Belgije pride, da se francoski maršal Mac Mahon s svojo vojsko ni proti Parizu obrnil temuž na severovzhod čez Sedan, od koder bi nameraval roko podati v Metz u zajetemu generalu Bazain-u. Če se to obresniči, slišali bomo v malo dneh o veliki bitvi, ki bode, ako Francozje zmagajo, za Pruse osodepolna.

Trdnjava Strasburg se še vedno hrabro brani. Strasburški škof je pogajal s Prusi, da bi ljudje iz mesta smeli oditi. Prusi tega niso dovolili! Tako ljudje v Strasburgu morajo, vedno v smrtni nevarnosti pred bombami in krogami ktere pruski kanoni v mesto pljujejo, po kletih svoje golo življenje skrivati. Mnogo hiš je zgorelo.

Česki deželni zbor se je 30. avg. odprl. Prišli so vanj vsi poslanci, tudi česki deklaranti. Cesarjevo poročilo se sklicuje na denašnje važne evropske dogodbe in pravi, da bode vlada skrbela, ka se želje velicega dela prebivalstva na Českem po popravljenji razmer s skupno državo na podlogi skupnega ustavnega prava in enacih pravic za vse spolnijo; pozivlja, naj se negleda zdaj tolikanj na notranja vprašanja, temuž na više skupne cilje, ter naj česki zbor voli v državni zbor. — Veliki posestniki potem oglašijo, da zavarujejo državopravnostališče ter da store tudi prisego le s tem zavarovanjem. — Narodni česki poslanci izrekajo zavarovanje deklaracije ter da so prišli v deželni zbor, da bi ustregli klicu cesarjevemu, cesarjevo poročilo slišali in porazumljenje mogoče storili. — Nemški poslanci pak so oglasili (po dr. Schmeykalu) protest proti pogojnemu vstopu velicah posestnikov in deklarantov. — Porazumljenje med Čehi in Nemci zunaj zbornice, o kterega pričetku smo zadnjič poročali, ni do sedaj še nobenega uspeha pokazalo in zaradi nemške trmoglavosti uspeha najbrž ne bode nobenega. — Česki deklarant dr. Bielsky, kteri je bil te dni na Dunaji, baje ni prinesel dobrih poročil. V vladnih krogih prevaguje nemška ustavoverna klika in ogerski minister Andraš si na vso moč prizadeva vsako porazumljenje s Slovani, zlasti s Čehi, izpodbiti. Nadvojvoda Albrecht baje na dvoru dela za spravo. — Če se nemškim listom prav telegrafira iz Prage, poslali bi Čehi vendar v državni zbor, ako se jim garantira, da bode tam večina za priznanje českega prava. — Prihodnji dnevi bodo določili ta za vso Avstrijo prevažna vprašanja.

V gališkem deželnem zboru je govoril Smolka glede na zdanje zunanje položje za volitve

v državni zbor. Rusini so povdarjali ravnopravnost! Znani Beustov uradnik Klacko je hotel v adresi imeti poudarjene simpatije za Francosko. — Znano je, da imajo Poljaki te „simpatije“ samó za to, ker od Francozov pričakujejo uresničenje svojih neslovanskih protiruskih sanj.

Med deželnimi zbori se tirolski še ni odprl. Razlaka je velika med konservativnimi Tirolci, ki nočejo brezpogojno priseči in pa med deželnim glavarjem, ki to zahteva. Poslednji je na Dunaj poklican. — Vorarlberški deželni zbor je sklenil federalistično adresno na cesarja. — Na zgornjem Avstrijskem trije izvoljeni konservativci niso hoteli sprejeti volitve v državni zbor. Liberalci se za to odpoved niso zmenili.

Nekteri nemški škofje so se v Fuldi zbrali, baje da bi se posvetovali, kako obračati se zaradi novega cerkvenega uka o papeževi nezmotljivosti.

Iz Pariza zadnje dni ni dobrega slišati. Stranka gnjilega cesarstva in hlapčevanja, ktera ima še vedno vajete vlade v rokah, skrbi bolj za-se in za Napoleonovo rodovino, nego za domovino. Levica v parlamentu se boji izdajstva in posilnosti, ker že so začeli zapirati in iz mest izganjati vse, ktere imajo vladni Napoleonovci za nevarne. Edini general Trochu je videti pošten, vsa druga vlada slabo skrbi za rešenje narodove časti. — Napoleon je s svojim dečakom baje v taboru v Sedanu pri Mac-Mahonu na belgijski meji. — Prefekt v departma-tu ob reki Aisni (severno od Chalonsa) naznanja da se bližajo Prusi in kliče ljudstvo v orožje ter da naj na vse moči zavira sovražniku pot, naj zagraja in podira ceste itd. Po deželi bodo torej Nemci našli povsod sovražnike, v Parizu pak vlada noče vsemu ljudstvu orožja v roko dati. — General Trochu je razglasil proklamacijo na mobilno gardo, ktera bode imela v zvezi z drugo nabrano vojsko braniti Pariz. Le-ti vojaki so mu navdušeno odzdravljali sosebno zaradi tega, ker cesarja Napoleona zopet ne omenja. To baje generala Palikao in pa vladarico čisto nič ne veseli in ko bi se dalo, odpravili bi tega generala najrajše. Napoleon torej ni še obupal.

Razne stvari.

* (Slovstveno). Znani slovenski pisatelj prof. Ivan Trdina v Bršlinu ima pod peresom obširno delo: „Slavjanski svet.“ I. del bode obsegal Rusijo, II. del: „Slavjanski jug itd. Kakor iz zanesljivega vira vemo, bode I. del obširno govoril o podnebji, zraku, zemlji, plodih itd., ruske carevine. Sledila bo statistika. Tu se bode marljivi pisatelj na dalje mudil pri ruskem narodu, njegovem življenji, navadah, lastnostih, delih, veselicah. Vpletel bode dosti obširno zgodovino ruske države in govoré o ruskem jeziku tudi obsežno historijo ruske literature in ometnosti. Topografijo bode načrtal po gubernijah začeniš z moskovsko. Obširno delo misli g. pisatelj, ki ima že pripravljen ogromen materijal, zvršiti do druge jeseni. Po pravici se je nadejati izvrstnega dela, to naj tolaži tiste, ki bi radi, da knjiga bolj hitro na svetlo pride. Svoje delo bode g. Trdina ponudil najpred „Slov. Matici“, in ko bi ga ta ne sprejela — družbi sv. Mohorja, ako bi se ga tudi ta ne upala tiskati, iskal si boče družega založnika.

* (Gosp. dr. Dominkuš). Graški dopisniki dunajskih listov si glave belijo, zakaj g. dr. Dominkuš ni podpisal g. Hermanovega nasveta, naj se pošlje cesarju adresa. Malo iznajdljive glave so si izmislile raznih razlogov. Ko bi se bili gg. dopisniki bolje hoteli podučiti, bili bi našli, da je g. dr. Dominkuš podpisal Hermanov nasvet, da pa g. predsednik Kaiserfeld podpisati ni znal brati, a da ga je vendar postavil na tiskani nasvet. Po tem odpade vse iskanje po razlogih g. Dominkuševega postopanja.

* (Na pravniški akademiji) v Zagrebu ste razpisani dve stolici, 1. za splošno pravno zgodovino in slovansko pravno zgodovino, 2. za kazenski zakonik in kazensko pravdo, obé z učnim jezikom hrvaškim. Prošnje se pošiljajo vladnemu oddelku za prosveto in uk v Zagrebu. Letna plača 1050 fl., kasnenje 1260 fl. in 1470 fl. Radovedni smo, koliko se jih oglasi za službi, kterih si značajen človek noben dan ni gotov.